B7

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3

Nr. Wilno, dn. 30 grudnia 1930 roku. 364.

Treść numeru:

I.ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Dział.Str.

Kronika.

III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Kronika. III. 1.

----oooOooo----

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Konferencja socjalistów litewskich na emigracji. Odbyła się w Berlinie konferencja socjalistów litewskich, przebywających na emigracji. Na konferencję zaproszono również socjalistów polskich.-

Zawarcie układu z Belgją co do procedury w sprawach cywilnych i handlowych. Litewski minister we Francji i Belgji p.Klimas w tych dniach podpisał z belgijskim ministrem spraw zagranicznych p.Hymansem litewsko-belgijski układ co do procedury w sprawach cywilnych i handlowych. Układ ten podpisano przy okazji wręczenia orderu litewskiego królowi Belgji i jego oficerom.-

Zatwierdzenie traktatu handlowego z Łotwą. Na posiedzeniu z dnia 17 b.m. gabinet ministrów zatwierdził traktat handlowy i arbitrażowy z Łotwą. Pozatem ratyfikowano: nawigacyjno-handlowy traktat z Japonją /zawarty 2 maja w Berlinie/, oraz układ o przyjaźni z Turcją i Persją. Ratyfikowane układy przekazano prezydentowi państwa do podpisu.-

Udział Litwy w międzynarodowych konferencjach kolejowych. W tych dniach powrócił z zagranicy dyrektor kolei litewskich inż.Dobkiewiczius, który reprezentował Litwę na trzech międzynarodowych konferencjach kolejowych. Pierwsza konferencja odbyła się w Dijon we Francji, druga w Amsterdamie, trzecia w Paryżu, gdzie prócz Litwy, inż.Dobkiewiczius reprezentował również Łotwę i Estonję. Rozważano sprawy, związane z przyśpieszeniem dostarczania towarów, rozkładem różnych linij i t.p. Mając na uwadze, że ZSSR, Łotwa, Estonja i Litwa mają niemal wspólne linje kolejowe, przedstawicielom kolejnictwa tych państw wypadło wspólnie rozważyć te sprawy. We wszystkich sprawach osiągnięto porozumienie. Jedynie na konferencji w Dijon wysunięto projekt komisji technicznej: komunikacji międzynarodowej wagonami z przenośnemi osiami, na co Litwa i Niemcy z ważnych powodów technicznych zgodzić się nie mogły. Projekt ten rozważy się ostatecznie na posiedzeniu plenum.-

"Lietuvos Zinios" o nawiązanie stosunków gospodarczych z Polską. Po dłuższej przerwie, w "Lietuvos Zinios" znów się ukazał drugi z kolei artykuł pióra publicysty litewskiego Petrauskasa, w którym autor usiłuje przekonać społeczeństwo litewskie o korzyściach, jakieby płynęły dla Litwy z nawiązania stosunków gospodarczych z Polską.

Powołując się na artykuł "Kurjera Wileńskiego" w Nr.112 "Obroty handlowe polsko-litewskie w świetle statystyki" i zawarte w nim dane, p.Petrauskas oświadcza, iż Litwa przepłaca miljony, sprowadzając towary polskie drogą okrężną, niemal nic wzamian do Polski nie wywożąc. A mogłaby wywozić, poza zbożem i mąką, rybę, tłuszcze, skóry, szmaty, stare żelazo, których Polska dużo importuje. 70 % zużywanego w Litwie węgla sprowadza się z Polski drogą okólną i jednak litewskie ministerstwo komunikacji zrobiło na tem oszczędności. Ileby oszczędziło, otrzymując węgiel bezpośrednio? Litewscy ekonomiści powinni obliczyć, ile na ich patrjotyźmie zarabia Łotwa, Niemcy, a otrzymają miljony.

Co zaś do kulturalnej pracy narodowej, to po porozumieniu się z Polską znalazłaby się ona w lepszych warunkach. Każdy krok ku porozumieniu, poczyniony w Litwie, korzystnie wpływa na położenie Litwinów wileńskich, którzy nawet dziękowali autorowi listownie za poruszenie w prasie kwestji rewizji taktyki o odzyskanie Wilna. Należy być objektywnym i rozejrzeć się dokoła. Obawiamy się wpływu polskiej kultury, widzimy, że kultura niemiecka, która ogarnia Litwę, jest niemniej niebezpieczna. Przecież nawiązanie stosunków z Polską nie oznacza jeszcze, że wyrzekamy się swych praw do Wilna - zakończył p.Petrauskas swe wywody.-

III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Powrót pułk. Rustejki. W połowie b.m. powrócił z zagranicy dyrektor policji kryminalnej pułk.Rustejko. Zdrowie jego znacznie się poprawiło i rozpoczął już on urzędowanie.-

Dziesięciolecie "Jedności litewsko-łotewskiej". Jak donosi Elta, dnia 31 stycznia Towarzystwo Jedności litewsko-łotewskiej będzie obchodziło dziesięciolecie swego istnienia. Przy tej okazji w Rydze odbędzie się akt-koncert. Jednocześnie odbędzie się wspólne posiedzenie zarządów kowieńskiego i ryskiego. Liczba członków Towarzystwa sięga w roku bieżącym 350. W najbliższym czasie Towarzystwo zamierza założyć oddział w Dyneburgu.-

Eksport grzybów suszonych. W roku zeszłym wywieziono z Litwy zagranicę 115.000 klg.grzybów suszonych na sumę 1.313.000 lt. i grzybów w stanie surowym 1.919.000 klg. na sumę 1.308.000 lt.-

Organizowanie handlu litewskiego. Litewskie Towarzystwo handlowców, przemysłowców i rzemieślników, popierane przez finansistów Litwinów, organizuje litewską spółkę handlową. Zamierzane jest założenie w Kownie dużych hurtowych składów handlowych powstającego towarzystwa, które mają być zaopatrzone w towary, nabyte z pierwszej ręki, co da możność odsprzedawania ich z dużym rabatem kupcom detalistom. Możliwem jest, iż oddziały spółki powstaną również na prowincji.-

Projekt ustawy o rozmyślnych bankructwach. Rada Stanu opracowuje projekt ustawy przeciwko rozmyślnym bankructwom. Projekt rozpatrzy Sąd okręgowy, poczem zostanie on przekazany gabinetowi ministrów do zatwierdzenia.-

Dokoła budowy muzeum im. Witolda Wielkiego. Jak wiadomo, 23 listopada odbyło się poświęcenie kamienia węgielnego pod przyszły gmach muzeum Witoldowego. Kamień założono, posiłkując się planami projektu inż.architekta Dubienieckiego, inż.K.Krykszczukajtisa i inż.Rejsona. W tych dniach nastąpiła już niemal całkowita zgoda w sprawie projektu budowy muzeum wymienionych architektów. Prace kreślarskie i techniczne pokierowano w ten sposób, by już w marcu 1931 r. ogłosić przetargi na budowę muzeum.-

Opracowanie projektu ustawy o wyborach do samorządów miejskich. W tych dniach Rada Stanu ostatecznie zredagowała projekt nowej ustawy wyborów do zarządów miejskich i przekazała go ministerstwu spraw wewnętrznych. Projekt wpłynie na posiedzenie gabinetu ministrów w dniach najbliższych. Paragraf projektu, przewidujący konieczną umiejętność podpisania przez wyborcę swego nazwiska po litewsku, zostaje uchylony. Liczba radnych m.Kowna, zamiast proponowanych 30, zwiększyła się do 36, w Szawlach - 30, w Wiłkomierzu - 18. /Obecnie w Radzie Miejskiej Kowna zasiada 70 radnych/. Wybory do rad miejskich odbędą się po upływie sześciu tygodni od dnia ogłoszenia nowej ustawy w "Wiadomościach Urzędowych". Datę wyborów przewiduje się na luty.-

Dokoła pracy w Litwie obcokrajowców. Ministerstwo spraw wewnętrznych zamierza wydać rozporządzenie, nakazujące osobom, u których pracują obcokrajowcy, by do 1 stycznia 1932 r. zastąpili pracowników zagranicznych pracownikami krajowymi. W ten sposób ministerstwo spraw wewnętrznych pragnie dopiąć, by od 1 stycznia 1932 r. obcokrajowcy nie zajmowali w Litwie jakichkolwiek stanowisk, względnie nie wykonywali jakiegokolwiek zatrudnienia. Jak dotąd, sporządzono 9 protokułów za uchylenie się obcokrajowców od

rejestracji celem otrzymania zezwolenia na pracę. Ministerstwo spraw wewnętrznych w całym kraju zarządzi ścisłe rewizje wśród obcokrajowców celem stwierdzenia, czy wszyscy mają pomienione zezwolenia.-

N o w i i n ż y n i e r o w i e l i t e w s c y . Dnia 18 grudnia w wielkiej auli uniwersytetu litewskiego odbyła się publiczna obrona dysetacji na różne tematy techniczne na uzyskanie dyplomów inżynierów szeregu studjujących-, którzy w tym roku ukończyli wydział techniczny uniwersytetu. Wszystkie projekty uznano za dobrze obronione. P.Mitkauskasówna, Nowickis i Jaworowskis otrzymali tytuł inżynierów budowniczych, p.Walikiewiczius i Kozłowski - stopień inżynierów technologów.-

K s . b i s k u p B u c z y s o k a t o l i c y ź m i e w L i t w i e . "Rytas" z dnia 10 b.m. zamieszcza wywiad, udzielony przez przebywającego w Rzymie biskupa Buczysa, generała oo.Marjanów, wyświęconego ostatnio na biskupa obrządku wschodniego. Buczys wskazał na konieczność nawrócenia na Litwie 56.000 prawosławnych na wiarę katolicką, przyczem podkreślił, że, jego zdaniem, akcja ta ma na Litwie podatny grunt. Co się tyczy akcji biskupów na Litwie, a mianowicie co do wydanej ostatnio odezwy biskupów litewskich, nawołującej wiernych do opanowania życia politycznego i ekonomicznego kraju, to - według biskupa Buczysa - Stolica Apostolska jest z tego posunięcia biskupów litewskich bardzo zadowolona.-

Z a n i k b e z r o b o c i a w L i t w i e . Według urzędowej prasy litewskiej, w Litwie niema bezrobotnych. W Kłajpedzie jest ich bardzo niewiele. Ministerstwo spraw wewnętrznych, celem niedopuszczenia do bezrobocia w zimie, organizuje roboty, na które środki zostały przewidziane.-

P r o j e k t o p o d a t k o w a n i a k a w a l e r ó w i b e z d z i e t n y c h . W Kownie odbyło się posiedzenie zarządu "Kropli Mleka". Obradowano w palącej sprawie śmiertelności wśród dzieci, które wciąż w Litwie się zwiększa. Uchwalono zaciągnąć pożyczkę w wysokości 40.000 lt., jako też poczynić kroki w celu obłożenia podatkiem kawalerów i panien od lat 30 oraz bezdzietnych. Pozatem złoży się odnośnym władzom projekt opodatkowania biletów do zakładów rozrywkowych, jako też biletów kolejowych i autobusowych.-

Z m o n o p o l i z o w a n i e h a n d l u b r o n i ą p r z e z s z a u l i s ó w . Odnośne czynniki opracowały projekt handlu bronią i materjałami wybuchowemi, który przekazano gabinetowi ministrów do rozpatrzenia. Według nowego projektu, importowanie broni palnej i materjałów wybuchowych na potrzeby całego kraju, jako też handel niemi, ma być wyłącznie powierzony Związkowi Strzelców. Ustawy w sprawie sprowadzenia i handlu wymienionemi artykułami ogłosi Ministerstwo spraw wewnętrznych. Po upływie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia tych ustaw, handel bronią i t.p., jako też przechowywanie materjałów wybuchowych w składach i przedsiębiorstwach niestrzeleckich będzie wzbronione.-

U ż y w a n i e w L i t w i e k r z e s i w a . "Rytas" podaje, że po wprowadzeniu monopolu zapałczanego, w północnych okolicach Litwy zaczęto masowo używać krzemienia i krzesiwa. W jednej ze ślusarni w Szymelach zamówiono zgóra 1000 krzesiw.-

R u c h l u d n o ś c i w L i t w i e . Według danych urzędowych, w ciągu dziewięciu miesięcy r.b., w Litwie zawarto 14.243 małżeństw, urodzin za ten czas było 48.205.-

R o c z n i c a r e w o l u c j i 1 9 0 5 r. w l i t e w s k i e j p a r t j i s o c j a l d e m o k r a t y c z n e j . Dnia 14 b.m. z okazji rocznicy rewolucji 1905 r. odbyło się zebranie litewskiej

partji socjaldemokratycznej. Prezes centralnego komitetu partji inż.Kajrys wygłosił odczyt o roli partji w rewolucji rosyjskiej i wielkim sejmie wileńskim.-

Z l i k w i d o w a n i e n i e l e g a l n e j o r g a n i z a c j i a t e i t i n i n k ó w . "Suvalkietis" podaje, że dnia 2-go grudnia w nocy policja litewska aresztowała 10 uczniów starszych klas wyższej szkoły handlowej w Kibartach w chwili, gdy drukowali oni na szapirografie nielegalne pisemko "Tirunas".Pisemko zostało skonfiskowane, aresztowani po zbadaniu zwolnieni za kaucją.-

O b c a w a l u t a w L i t w i e . W ciągu 8 miesięcy r.b. wszystkie litewskie ministerstwa zakupiły na 17 milj.lt. obcej waluty. Najwięcej kupuje ministerstwo komunikacji, dalej idą: ministerstwa skarbu oraz spraw zagranicznych. Pierwsze miejsce zajmują dolary, następnie niemieckie goldmarki i szterlingi.-

R e p r e z e n t a c j a s t u d e n t ó w u n i w e r s y t e t u k o w i e ń s k i e g o . Przed kilku dniami odbyło się w Kownie pierwsze posiedzenie nowego przedstawicielstwa studentów uniwersytetu litewskiego. Prezesem oraz skarbnikiem tego przedstawicielstwa zostali obrani kandydaci kół naukowych /Szyrvinskas i Prundza/, wiceprezesem kandydat narodowców Diržys, pierwszym sekretarzem socjalista Paramskas, wreszcie drugim sekretarzem - delegat stowarzyszeń żydowskich /Smit/. Do komisyj rewizyjnej, ekonomicznej, praw - nej, zagranicznej i innych, weszło po kilku przedstawicieli mniej - szości narodowej, przeważnie Żydzi; reszta stanowisk została obsa - dzona przez stronnictwo narodowców, socjalistów i blok kół nauko - wych. Obydwaj przedstawiciele Polaków zostali wybrani do komisyj, a mianowicie: Bojko - do komisji prasowej i Bukowski - do komisji ekonomicznej.-

P r o m o c j a o f i c e r ó w . Na mocy aktu prezydenta republiki, 229 aspirantów, którzy w roku bieżącym ukończyli kursy aspirantów przy szkole wojennej, otrzymało pierwszy stopień oficerski: 168 w piechocie, 50 w pułku inżynieryjnym, 10 w lotnictwie i 1 w dziale sanitarnym.-

U p a d ł o ś ć C e n t r a l n e g o B a n k u Z w i ą z k u G o s p o d a r z y . W dniu 20 grudnia kowieński sąd okręgowy rozpoczął rozpatrywanie upadłości, jaką ogłosił niedawno Centralny Bank Związku Gospodarzy. Sąd rozpoczął swe funkcje na skutek prośby za - rządu Banku ogłoszenia bankructwa z powodu półtora miljona litów deficytu. W toku sprawy wyjaśniło się, iż Bank posiada o wiele więcej deficytu niż to zaznaczył w swej prośbie do sądu, gdyż oprócz dwóch miljonów długu, ma jeszcze niektóre zobowiązania płatnicze u szeregu firm. Sąd ogłosił niewypłacalność Banku.-

M i n i s t e r o ś w i a t y o s k a u t i n g u . Radjostacja kowieńska ogłosiła następujący komunikat: Minister oświaty w rozmowie z przedstawicielem "Lietuvos Aidas" zaznaczył, iż odseparowanie skautingu litewskiego od wpływów chrześcijańskiej demokracji przez oddanie całego skautingu pod kontrolę rządu, ma na celu wyeliminowanie ze skautingu wpływów warszawskich, komsomolskich lub partyjnych, a stworzenie lojalnej względem państwa, patrjotycznej i zdrowej organizacji młodzieży.-

S k a r g a p r z e m y s ł o w c ó w n a d u m p i n g s o w i e c k i . Litewscy przemysłowcy i kupcy drzewni złożyli rządowi memorandum, w którem uskarżają się na dumping sowiecki, dzięki któremu kupcy i przemysłowcy leśni ponoszą ogromne straty, wobec czego proszą rząd o wydanie zakazu sprzedaży lasu sowieckiego na rynkach litewskich.-